TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2026. gada 11. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesību aktu tuvināšana – Finanšu pakalpojumi – Tiesības piekļūt maksājumu kontam ar pamatfunkcijām – Direktīva 2014/92/ES – 16. panta 4. punkts – Finanšu sistēmas izmantošanas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un terorisma finansēšanai nepieļaušana – Direktīva (ES) 2015/849 – Patērētājs, kas iekļauts ASV Valsts kases Ārvalstu aktīvu kontroles biroja sarakstā – Atteikums atvērt šādu maksājumu kontu

Lietā C-81/24 [*Jenec*] [i]

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Okrajno sodišče v Mariboru* (Mariboras rajona tiesa, Slovēnija) iesniegusi ar 2024. gada 25. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2024. gada 31. janvārī, tiesvedībā

LH

pret

***OTP banka d.d.*, iepriekš *NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR*,**

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs I. Jarukaitis [*I. Jarukaitis*] (referents), Tiesas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], kas pilda ceturtās palātas tiesneša pienākumus, tiesneši M. Kondinanci [*M. Condinanzi*], N. Jēskinens [*N. Jääskinen*] un R. Frendo [*R. Frendo*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– LH vārdā – *A. Mužina*, *odvetnik*,

– *OTP banka d.d.*, iepriekš *NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR*, vārdā – *A. Mitić*, *odvetnica*,

– Slovēnijas valdības vārdā – *J. Morela*, pārstāve,

* Tiesvedības valoda – slovēņu.

[i] Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

– Eiropas Parlamenta vārdā – *A. Droin*, *J. Etienne* un *M. Peternel*, pārstāvji,

– Eiropas Savienības Padomes vārdā – *I. Gurov*, *P. Mahnič* un *K. Pleśniak*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *B. Rous Demiri*, *P. Vanden Heede* un *G. von Rintelen*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2025. gada 4. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā jāinterpretē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/92/ES (2014. gada 23. jūlijs) par maksājumu kontu tarifu salīdzināmību, maksājumu kontu maiņu un piekļuvi maksājumu kontiem ar pamatfunkcijām (OV 2014, L 257, 214. lpp.) 16. panta 4. punkts kopsakarā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk – Harta) 48. pantu.

2 Šis lūgums iesniegts tiesvedībā saistībā ar bankas konta atvēršanu starp fizisko personu LH un *OTP banka d.d.*, iepriekš *NOVA KREDITNA BANKA MARIBOR* (turpmāk – *OTP* banka).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2014/92

3 Direktīvas 2014/92 34. un 47. apsvērumā teikts:

“(34) Dalībvalstīm būtu jāgarantē, lai patērētāji, kuri plāno atvērt maksājumu kontu, netiktu diskriminēti pilsonības vai dzīvesvietas dēļ. Kaut arī kredītiestādēm ir svarīgi nodrošināt, lai to klienti finanšu sistēmu neizmantotu tādiem nelegāliem mērķiem kā krāpšana, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija vai terorisma finansēšana, tomēr tām nebūtu jārada šķēršļi patērētājiem, kuri vēlas izmantot iekšējā tirgus priekšrocības, atverot un izmantojot maksājumu kontu ārvalstīs. Tādēļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas [(ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK (OV 2015, L 141, 73. lpp.), redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvu (ES) 2018/843 (OV 2018, L 156, 43. lpp.) (turpmāk – Direktīva 2015/849),] noteikumi nebūtu izmantojami kā iemesls komerciāli mazāk izdevīgu klientu atraidīšanai.

[..]

(47) Kredītiestādēm būtu jāatsakās atvērt maksājumu kontu vai būtu jāizbeidz līgums par maksājumu kontu ar pamatfunkcijām tikai īpašos apstākļos, piemēram, to tiesību aktu neievērošanas gadījumā, kuri attiecas uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu vai uz noziegumu novēršanu un izmeklēšanu. Pat minētajos gadījumos atteikums ir pamatots tikai gadījumā, ja patērētājs neievēro minētos tiesību aktus, un nevis tāpēc, ka tiesību aktu ievērošanas pārbaudes procedūra ir pārāk apgrūtinoša vai dārga. [..]"

4 Šīs direktīvas 16. panta 1., 2. un 4. punktā paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina to, ka visas kredītiestādes vai pietiekams skaits kredītiestāžu piedāvā patērētājiem maksājumu kontus ar pamatfunkcijām nolūkā nodrošināt visiem patērētājiem pieeju šiem kontiem to teritorijā un novērst konkurences kropļojumus. [..]

2. Dalībvalstis nodrošina, ka patērētājiem, kas ir likumīgi [Eiropas] Savienības rezidenti, tostarp patērētāji, kuriem nav noteiktas adreses, un patvēruma meklētāji, kā arī patērētāji, kuriem nav piešķirta uzturēšanās atļauja, bet kuru izraidīšana nav iespējama juridisku vai faktisku iemeslu dēļ, ir tiesības atvērt un izmantot maksājumu kontu ar pamatfunkcijām kredītiestādēs, kas atrodas to teritorijā. [..]

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina, ka kredītiestādes noraida pieteikumu maksājumu kontam ar pamatfunkcijām, ja šāda konta atvēršanas rezultātā tiktu pārkāpti noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, kas noteikti Direktīvā [2015/849]."

Direktīva 2015/849

5 Direktīvas 2015/849 22. un 30. apsvērumā teikts:

"(22) Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas risks nav vienāds visos gadījumos. Tādēļ būtu jāizmanto holistiska, uz riska faktoru balstīta pieeja. Uz riska faktoru balstīta pieeja nav nepamatoti pieļaujošs risinājums dalībvalstīm un atbildīgajiem subjektiem. Tā ietver uz pierādījumiem balstītas lēmumu pieņemšanas izmantošanu, lai efektīvāk vērstos pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskiem, ar kuriem saskaras Savienība un tie, kas tajā darbojas.

[..]

(30) Risks savā būtībā ir mainīgs, un mainīgie rādītāji – katrs atsevišķi, vai kopā – var palielināt vai samazināt iespējamo risku, tādējādi ietekmējot preventīvo pasākumu, piemēram, klienta uzticamības pārbaudes pasākumu, attiecīgo līmeni. Tādējādi ir gan tādi apstākļi, kuros būtu jāpiemēro pastiprināta klienta uzticamības pārbaude, gan citi apstākļi, kuros var būt atbilstīga vienkāršota klienta uzticamības pārbaude."

6 Šīs direktīvas 1. panta 1. punktā paredzēts:

"Šīs direktīvas mērķis ir nepieļaut to, ka Savienības finanšu sistēma tiek izmantota nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai un teroristu finansēšanai."

7 Minētās direktīvas 8. pantā noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie subjekti veic attiecīgus pasākumus, lai identificētu un izvērtētu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, ņemot vērā riska faktorus, tostarp tādus, kas saistīti ar to klientiem, valstīm vai ģeogrāfiskajām zonām, produktiem, pakalpojumiem, darījumiem vai piegādes kanāliem. Minētie pasākumi ir samērīgi ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

[..]

3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgajiem subjektiem ir izstrādāta politika, kontrole un procedūras, kā mazināt un efektīvi pārvaldīt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus, kas identificēti Savienības, dalībvalsts un atbildīgā subjekta līmenī. Minētā politika, kontrole un procedūras ir samērīgas ar atbildīgo subjektu būtību un lielumu.

4. Politika, kontrole un procedūras, kas minētas 3. punktā, ietver:

a) iekšējās politikas, kontroles un procedūru izstrādi, tostarp modeļu riska pārvaldības praksi, klienta uzticamības pārbaudes, ziņošanu, informācijas uzglabāšanu, iekšējo kontroli, atbilstības pārvaldību, tostarp, ja tas ir lietderīgi, ņemot vērā darījumdarbības apmēru un būtību, atbilstības uzraudzības amatpersonas iecelšanu vadības līmenī, un darbinieku pārbaudes;

[..]."

8 Šīs pašas direktīvas 13. pantā paredzēts:

"1. Klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ietver:

a) klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi, izmantojot dokumentus, ziņas vai informāciju, kas iegūta no uzticama un neatkarīga avota [..];

b) faktiskā īpašnieka [patiesā labuma guvēja] identifikāciju un saprātīgu pasākumu veikšanu, lai pārbaudītu minētās personas identitāti tā, lai atbildīgais subjekts ir pārliecināts, ka tas zina, kas ir faktiskais īpašnieks [patiesais labuma guvējs] [..];

c) informācijas novērtēšanu un, vajadzības gadījumā, iegūšanu par darījuma attiecību mērķi un paredzamo būtību;

d) darījumu attiecību pastāvīgas pārraudzības veikšan[u], tostarp tādas pārbaudes veikšan[u], kas apstiprina, ka minēto attiecību gaitā slēgti darījumi tiek veikti saskaņā ar atbildīgā subjekta rīcībā esošo informāciju par klientu, darījumdarbību un riska profilu, tostarp, ja vajadzīgs, par līdzekļu izcelsmi, kā arī attiecīgo dokumentu, datu vai informācijas regulāras atjaunošanas nodrošināšan[u].

[..]

2. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti piemērotu katru 1. punktā noteikto klienta uzticamības pārbaudes prasību. Tomēr atbildīgie subjekti, pamatojoties uz riska pakāpi, var lemt par šādu pasākumu apmēru.

[..]

4. Dalībvalstis nodrošina, lai atbildīgie subjekti spētu pierādīt kompetentajām iestādēm vai pašregulējuma struktūrām, ka pasākumi ir piemēroti, ņemot vērā identificētos nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un teroristu finansēšanas riskus.

[..]"

9 Direktīvas 2015/849 14. panta 4. punkta pirmajā daļā noteikts:

"Dalībvalstis prasa, lai gadījumos, kad atbildīgais subjekts nespēj pildīt 13. panta 1. punkta pirmās daļas a), b) vai c) apakšpunktā noteiktās klienta uzticamības pārbaudes prasības, t[as] neveiktu darījumu, izmantojot bankas kontu, nedibinātu darījumu attiecības vai neveiktu darījumu, un t[as] izbeigtu darījumu attiecības un apsvērtu ziņojuma par aizdomīgu darījumu sagatavošanu attiecībā uz šo klientu saskaņā ar 33. pantu."

10 Saskaņā ar šīs direktīvas 18. pantu:

"1. Gadījumos, kas noteikti 18.a līdz 24. pantā, kā arī citos augstāka riska gadījumos, kurus identificējušas dalībvalstis vai atbildīgie subjekti, dalībvalstis pieprasa atbildīgajiem subjektiem piemērot pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumus, lai pienācīgi pārvaldītu un mazinātu minētos riskus.

[..]"

Slovēnijas tiesības

Maksājumu pakalpojumu direktīva

11 *Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih* (Likums par maksājumu pakalpojumiem, elektroniskās naudas emitēšanas pakalpojumiem un maksājumu sistēmām; *Uradni list RS*, Nr. 7/18, Nr. 9/18 un Nr. 102/20) 180. panta 1. punktā paredzēts:

"Patērētāju, kas likumīgi uzturas [..] Savienībā un kas lūdz maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršanu [..] Savienībā vai piekļuvi šādam kontam, banka nedrīkst diskriminēt, it īpaši pēc pilsonības, dzīvesvietas, dzimuma, rases, ādas krāsas, etniskās vai sociālās izcelsmes, ģenētiskām īpašībām, valodas, reliģijas vai pārliecības, politiskiem vai citiem uzskatiem, piederības nacionālajai kopienai, nacionālajai minoritātei no citas valsts, finansiālā stāvokļa, izcelsmes, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas. Nosacījumi, kas piemērojami maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršanai un piekļuvei tam, nekādā veidā nedrīkst būt neattaisnoti atšķirīgi."

12 Šā likuma 181. pantā noteikts:

"(1) Visām bankām, kuras pārvalda patērētāju maksājumu kontus, ir pienākums piedāvāt patērētājiem maksājumu kontu ar pamatfunkcijām.

[..]

(3) Patērētājam, kas likumīgi uzturas [..] Savienībā, tostarp patērētājam, kuram nav noteiktas adreses, un patvēruma meklētājam, kā arī patērētājam, kuram nav piešķirta uzturēšanās atļauja, bet kura izraidīšana nav iespējama juridisku vai faktisku iemeslu dēļ, ir tiesības atvērt un izmantot maksājumu kontu ar pamatfunkcijām bankā. [..]

(4) Banka maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršanas kārtību izstrādā tā, lai šo tiesību izmantošana patērētājam nebūtu pārāk sarežģīta vai apgrūtinoša. [..]

[..]

(6) Banka noraida patērētāja pieteikumu maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršanai, ja šāda konta atvēršanas rezultātā tiktu pārkāpti nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošā likuma noteikumi. Šādā gadījumā banka veic pasākumus saskaņā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu regulējošo likumu.

[..]"

Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums

13 *Zakon o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma* (Nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likums; *Uradni list RS*, Nr. 48/22) 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā paredzēts:

"Bankas un to filiāles dalībvalstīs, trešo valstu banku filiāles un dalībvalstu bankas, kas izveido filiāli Slovēnijas Republikā, veic šajā likumā noteiktos pasākumus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas atklāšanai un novēršanai pirms vai pēc naudas summu vai citu aktīvu pieņemšanas, piegādes, maiņas, glabāšanas, atsavināšanas vai jebkuras citas darbības, kas attiecas uz naudas summām vai citiem aktīviem, kā arī nodibinot darījumu attiecības."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

14 2017. gada 22. oktobrī LH mēģināja Ļubļanas (Slovēnija) degvielas uzpildes stacijā samaksāt rēķinu, kas izrakstīts uz viņa laulātās vārda no pēdējās minētās bankas konta, kurš atvērts *OTP* bankā. Tomēr pēc tam, kad degvielas uzpildes stacijas darbinieks tās maksājumu sistēmā bija ievadījis LH personas datus, šī banka maksājumu bloķēja.

15 Konta turētājam adresētajā vēstulē par maksājuma bloķēšanu minētā banka norādīja, ka, ņemot vērā politiskos notikumus, pieaugošus draudus vispārējai drošībai un palielināto iespējamību, ka bankas produkti tiks izmantoti terorisma finansēšanai un citiem smagiem noziegumiem, tā ir pieņēmusi virkni stingrāku pasākumu, lai izpildītu pienākumus, kas izriet no Likuma par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu. Saskaņā ar šīs bankas iekšējo dokumentu šajos pasākumos ietilpst tostarp *Office of Foreign Assets Control* (*OFAC*) (Ārvalstu aktīvu kontroles birojs (*OFAC*), ASV) noteikto ierobežojumu ievērošana.

16 Pēc minētā maksājuma bloķēšanas LH pret šo banku cēla prasību *Okrajno sodišče v Ljubljani* (Ļubļanas rajona tiesa, Slovēnija). Ar 2021. gada 20. aprīļa rīkojumu minētā tiesa atzina, ka tai nav teritoriālās jurisdikcijas, un nodeva lietu *Okrajno sodišče v Mariboru* (Mariboras rajona tiesa, Slovēnija), kas ir iesniedzējtiesa.

17 2022. gada 23. martā LH tieši lūdza *OTP* banku savā vārdā atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām. Pēc tam, kad LH bija uzrādījis savu personas apliecību, viņam tika paskaidrots, ka bankas sistēma neļauj atvērt šādu kontu šajā bankā. LH lūdza minēto banku šajā ziņā viņam paziņot rakstisku lēmumu, taču tas netika darīts.

18 Pēc tam LH iesniedzējtiesā ar 2022. gada 4. aprīļa procesuālo rakstu grozīja savus prasījumus, lūdzot, lai *OTP* bankai tiktu noteikts pienākums atvērt viņam maksājumu kontu ar pamatfunkcijām.

19 Iesniedzējtiesai ir šaubas par sekām, kādas personas iekļaušanai *OFAC* sarakstā var būt attiecībā uz šīs personas iespēju atvērt maksājumu kontu. Konkrēti, tai nav skaidrs, vai šāda konta atvēršana var būt Direktīvas 2015/849 normu pārkāpums. Iesniedzējtiesa norāda – lai gan šajā direktīvā ir skaidri noteikts, ka kredītiestādēm jāveic pasākumi, lai pārbaudītu tās personas identitāti, kura vēlas nodibināt darījumu attiecības ar tām, minētajā direktīvā nav nedz precizēts, ka ir jāpārbauda, vai šī persona, iespējams, ir iekļauta tādā sarakstā kā *OFAC* saraksts, nedz arī – kādas būtu šādas iekļaušanas sekas.

20 Tomēr iesniedzējtiesas ieskatā, ja šādos apstākļos personai tiktu atteikta maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršana, tas būtu tiesību piekļūt šādam kontam ierobežojums atbilstoši Direktīvas 2014/92 16. panta 4. punktam. Pakārtoti, ja Savienības tiesības būtu jāinterpretē tādējādi, ka tajās šāds atteikums ir atļauts, iesniedzējtiesa šaubās, vai šāda interpretācija ir saderīga ar Hartas 48. pantu, kurā citastarp ietvertas tiesības uz nevainīguma prezumpciju.

21 Šajā ziņā iesniedzējtiesa precizē, ka 2015. gada 23. februārī Slovēnijas Republikas specializētā prokuratūra izbeidza un arhivēja pret prasītāju ierosināto lietu, kas bija saistīta ar tiem pašiem nodarījumiem, par kuriem bija izdots starptautisks lēmums par apcietinājuma piemērošanu. Tā piebilst, ka LH nekur pasaulē nav bijis notiesāts par noziedzīgu nodarījumu, saistībā ar kuru viņš tika iekļauts *OFAC* sarakstā, un ANO, Savienība vai Slovēnijas Republika attiecībā uz viņu nekad nav noteikusi nekādus ierobežojošus pasākumus.

22 Šādos apstākļos *Okrajno sodišče v Mariboru* (Mariboras rajona tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas [2014/92] 16. panta 4. punkta tiesību norma ļauj dalībvalstīm paredzēt bankām pienākumu noraidīt patērētāja pieteikumu atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām gadījumā, ja šis patērētājs ir iekļauts *OFAC* sarakstā [..] ar pamatojumu, ka šāda konta atvēršana varētu būt uzskatāma par Direktīvas [2015/849] regulējuma par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu pārkāpumu?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša: vai pastāv izņēmums gadījumā, ja šis patērētājs nekad un nekur pasaulē nav notiesāts par noziegumu, par kuru viņš ir iekļauts minētajā sarakstā, un/vai gadījumā, ja attiecīgā dalībvalsts, [..] Savienība vai cita starptautiskā organizācija, kuras dalībniece ir attiecīgā dalībvalsts vai [..] Savienība, attiecībā uz šo patērētāju nav pieņēmusi nekādus ierobežojošus pasākumus?

3) Vai apstiprinoša atbilde uz pirmo jautājumu nozīmē neatbilstību [Hartas] 48. pantam, kurā ir paredzētas tiesības uz nevainīguma prezumpciju?

4) Vai noliedzoša atbilde uz otro jautājumu nozīmē neatbilstību [Hartas] 48. pantam, kurā ir paredzētas tiesības uz nevainīguma prezumpciju?”

Par pieņemamību

23 *OTP* banka apgalvo, ka prejudiciālie jautājumi ir nepieņemami. Tā būtībā, pirmām kārtām, apgalvo, ka atbildes uz šiem jautājumiem nav nepieciešamas, lai iesniedzējtiesa varētu pieņemt nolēmumu, jo, pirmkārt, minētā tiesa nav pietiekami pierādījusi nedz pamatlietas tiesiskos un faktiskos apstākļus, nedz saikni starp lūgto Savienības tiesību interpretāciju un pamatlietu un, otrkārt, tā katrā ziņā piemēros tikai valsts tiesību normas, nevis Direktīvu 2014/92 un 2015/849 normas.

24 Otrām kārtām, *OTP* banka apgalvo, ka šie jautājumi ir formulēti nepareizi, jo tiesību normas, kuru interpretācija ir nepieciešama pamatlietas atrisināšanai, esot Direktīvas 2015/849 normas, savukārt Direktīvas 2014/92 normām par tiesību uz maksājumu kontu ar pamatfunkcijām ierobežošanu šajā nolūkā neesot nozīmes.

25 Trešām kārtām, minētā banka uzskata, ka pareiza Direktīvu 2014/92 un 2015/849 normu piemērošana ir tik acīmredzama, ka tā nerada nekādas šaubas par atbildēm, kas sniedzamas uz uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem.

26 Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru LESD 267. pantā iedibinātajā sadarbībā starp Tiesu un valstu tiesām tikai valsts tiesai, kas iztiesā lietu un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan tas, cik lielā mērā prejudiciālais nolēmums ir nepieciešams sprieduma taisīšanai, gan arī Tiesai uzdoto jautājumu nozīmīgums. Tādēļ, ja uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju vai spēkā esību, Tiesai principā ir jālemj (skat. spriedumus, 1978. gada 29. novembris, *Redmond*, 83/78, EU:C:1978:214, 25. punkts; 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c., C-62/14, EU:C:2015:400, 24. punkts, kā arī 2020. gada 24. novembris, *Openbaar Ministerie* (Dokumentu viltošana), C-510/19, EU:C:2020:953, 25. punkts un tajā minētā judikatūra).

27 Proti, tiek prezumēts, ka jautājumi par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktā tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu kontekstā un kuru pareizība Tiesai nav jāpārbauda, ir nozīmīgi. Tiesai ir iespējams atteikties lemt par valsts tiesas iesniegto lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vienīgi tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saiknes ar faktisko situāciju pamatlietā vai pamatlietas priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2021. gada 23. novembris, IS (Rīkojuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu prettiesiskums), C-564/19, EU:C:2021:949, 61. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Attiecībā uz pirmo iebildumu par nepieņemamību, saskaņā ar kuru lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu esot nepilnības un tādējādi tajā neesot ietverta informācija, kas tomēr ir nepieciešama, lai Tiesa varētu gan saprast pamatlietas kontekstu, gan pārliecināties, ka Savienības tiesību normu interpretācija ir nepieciešama pamatlietas izspriešanai, jānorāda, ka, ņemot vērā iesniedzējtiesas sniegto informāciju, nav acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav saistības ar pamatlietas priekšmetu vai ka problēma, ar kuru saskaras iesniedzējtiesa, ir hipotētiska, jo iesniedzējtiesai ir šaubas par Direktīvu 2014/92 un 2015/849 normu interpretāciju, lai noskaidrotu, vai kredītiestādes atteikums atvērt kontu prasītāja pamatlietā vārdā ir likumīgs. Turklāt Tiesai ir zināmi faktiskie un juridiskie apstākļi, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem.

29 Attiecībā uz argumentu, ka iesniedzējtiesa piemēro tikai valsts tiesību normas un līdz ar to atbildēm uz prejudiciālajiem jautājumiem neesot ietekmes uz pamatlietā pieņemamo nolēmumu, – pietiek ar konstatējumu, ka no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka iesniedzējtiesai ir šaubas tieši par to Savienības direktīvu normu interpretāciju, kuras ir transponētas ar pamatlietā piemērojamajām valsts tiesību normām.

30 Attiecībā uz otro iebildumu par nepieņemamību, ar ko tiek apgalvots, ka iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi esot formulēti nepareizi, jo tie attiecas tikai uz Direktīvas 2014/92 normām, jākonstatē, ka arī šis iebildums nevar tikt atzīts par pamatotu.

31 Proti, kā izriet no šā sprieduma 26. un 27. punktā atgādinātās judikatūras, tikai valsts tiesai, kura izskata strīdu un kurai ir jāuzņemas atbildība par pieņemamo tiesas nolēmumu, ņemot vērā lietas īpatnības, ir jānovērtē gan Tiesai uzdoto jautājumu nepieciešamība, gan to nozīmīgums. Tā kā šajā lietā uzdotie jautājumi attiecas uz Savienības tiesību normas interpretāciju, arguments, ka iesniedzējtiesai savos jautājumos bija jāatsaucas uz citām Savienības tiesību normām, neietekmē lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību.

32 Attiecībā uz trešo iebildumu par nepieņemamību, kas attiecas uz to, ka atbilde uz uzdotajiem jautājumiem esot acīmredzama, pietiek ar atgādinājumu, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar to vien, ka kāda pamatlietas puse atbildi uz prejudiciālajiem jautājumiem uzskata par acīmredzamu, nepietiek, lai lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu būtu uzskatāms par nepieņemamu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2011. gada 1. decembris, *Painer*, C-145/10, EU:C:2011:798, 64. un 65. punkts; 2014. gada 27. marts, *Consejería de Infraestructuras y Transporte de la Generalitat Valenciana* un *Iberdrola Distribución Eléctrica*, C-300/13, EU:C:2014:188, 18. punkts, kā arī 2021. gada 21. decembris, *Euro Box Promotion* u.c., C-357/19, C-379/19, C-547/19, C-811/19 un C-840/19, EU:C:2021:1034, 138. punkts un tajā minētā judikatūra).

33 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, jākonstatē, ka uzdotie jautājumi ir pieņemami.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

34 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2014/92 16. panta 4. punkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvu 2015/849, jāinterpretē tādējādi, ka ar to dalībvalstīm ir atļauts noteikt kredītiestādēm pienākumu atteikt patērētājam atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām tikai tādēļ vien, ka šis patērētājs ir iekļauts to personu sarakstā, uz kurām attiecas trešās valsts noteikti ierobežojošie pasākumi.

35 Šajā ziņā jānorāda, ka Direktīvas 2014/92 16. pantā citastarp ir paredzēts dalībvalstu pienākums nodrošināt, ka visas kredītiestādes vai pietiekams skaits kredītiestāžu piedāvā maksājumu kontus ar pamatfunkcijām visiem patērētājiem to teritorijā, kā arī izklāstīti nosacījumi, ar kādiem šīs iestādes var atteikt vai tām ir pienākums atteikt šāda konta atvēršanu.

36 Proti, pirmām kārtām, šā panta 2. punktā noteikts, ka ikvienam patērētājam, kas ir likumīgs Savienības rezidents, ir tiesības atvērt un izmantot maksājumu kontu ar pamatfunkcijām kredītiestādē, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā.

37 Otrām kārtām, atbilstoši šīs direktīvas 16. panta 4. punktam dalībvalstis nodrošina, ka kredītiestādes noraida pieteikumu maksājumu kontam ar pamatfunkcijām, ja šāda konta atvēršanas rezultātā tiktu pārkāpti noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanu, kas noteikti Direktīvā 2015/849.

38 Tomēr – kā izriet no Direktīvas 2014/92 34. apsvēruma – noteikumus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu nevar izmantot kā ieganstu, lai atraidītu komerciāli mazāk izdevīgus patērētājus. Tāpat šīs direktīvas 47. apsvērumā precizēts, ka atteikums atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām var būt attaisnots tikai tad, ja patērētājs neievēro tiesību aktus par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu, nevis tikai tāpēc, ka tiesību aktu ievērošanas pārbaudes procedūra ir pārāk apgrūtinoša vai dārga.

39 No tā izriet, ka patērētāja tiesības atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām saskaņā ar Direktīvas 2014/92 16. pantu ir atkarīgas no tā, vai ir ievēroti Direktīvā 2015/849 paredzētie noteikumi par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un terorisma finansēšanas apkarošanu.

40 Tāpēc jāizvērtē Direktīvas 2015/849 attiecīgās tiesību normas, lai noteiktu, kādos apstākļos kredītiestādei, ņemot vērā apsvērumus saistībā ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas novēršanu, ir pienākums nedibināt darījuma attiecības ar klientu un līdz ar to – kādos apstākļos maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršana var izraisīt Direktīvas 2014/92 16. panta 4. punkta pārkāpumu.

41 Iesākumā jāatgādina, ka Direktīvas 2015/849 normas, kurām ir preventīvs raksturs, ir vērstas uz to, lai, izmantojot uz riska faktoru balstītu pieeju, izveidotu preventīvu un atturošu pasākumu kopumu, kas ļauj efektīvi cīnīties pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu ar mērķi, kā izriet no šīs direktīvas 1. apsvēruma, novērst situāciju, kurā nelikumīgas izcelsmes naudas plūsma var kaitēt Savienības finanšu sektora integritātei, stabilitātei un reputācijai, kā arī apdraudēt tās iekšējo tirgu un starptautisko attīstību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

42 Šajā ziņā Direktīvas 2015/849 13. panta 1. punkta pirmajā daļā ir definēti klienta uzticamības pārbaudes pasākumi, kas atbildīgajiem subjektiem ir jāpiemēro. Saskaņā ar minētās pirmās daļas a)–c) apakšpunktu tie ietver vispirms klienta identifikāciju un klienta identitātes pārbaudi, pamatojoties uz dokumentiem, datiem vai informāciju, kas iegūta no uzticama un neatkarīga avota, pēc tam – patiesā labuma guvēja identifikāciju un saprātīgu pasākumu veikšanu, lai pārbaudītu šīs personas identitāti, kā arī, visbeidzot, informācijas novērtēšanu un – vajadzības gadījumā – iegūšanu par darījumu attiecību priekšmetu un paredzamo būtību.

43 Savukārt Direktīvas 2015/849 14. panta 4. punkta pirmajā daļā paredzēts, ka tādam atbildīgajam subjektam kā kredītiestāde, kas nespēj izpildīt šīs direktīvas 13. panta 1. punkta pirmās daļas a), b) vai c) apakšpunktā noteiktās klienta uzticamības pārbaudes prasības, tostarp ir pienākums nedibināt darījuma attiecības ar attiecīgo klientu.

44 Šajā gadījumā – neskarot iesniedzējtiesas vērtējumu – šķiet, ka nav izpildīts neviens no minētās direktīvas 14. panta 4. punkta pirmajā daļā paredzētajiem nosacījumiem. Proti, kā izriet no Tiesai iesniegtajiem lietas materiāliem, pirmkārt, klients, proti, LH, ir identificēts un netiek apgalvots, ka

viņš nebūtu paredzēto darījumu attiecību, kas izpaužas kā maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršana, patiesais labuma guvējs, otrkārt, *OTP* banka atteicās atvērt šādu kontu tikai tādēļ, ka šis klients bija iekļauts *OFAC* sarakstā.

45 Taču Direktīvā 2015/849 nav paredzēts, ka iekļaušana *OFAC* sarakstā vai kādā citā tāda paša veida sarakstā, ko izveidojusi trešā valsts, automātiski izraisa aizliegumu kredītiestādei nodibināt darījuma attiecības ar attiecīgo klientu.

46 Gluži pretēji – pirmām kārtām, kā izriet it īpaši no Direktīvas 2015/849 8. panta, uz riska faktoru balstīta pieeja paredz riska novērtējumu, kas ar šo direktīvu izveidotās sistēmas ietvaros tiek veikts trijos līmeņos, proti, vispirms Savienības līmenī, ko veic Komisija, pēc tam – katras dalībvalsts līmenī un, visbeidzot, atbildīgo subjektu līmenī. Otrām kārtām, no šā risku novērtējuma tostarp ir atkarīgs tas, vai šie subjekti veic pienācīgus klienta uzticamības pārbaudes pasākumus attiecībā uz konkrētu klientu. Proti, bez šāda novērtējuma nedz attiecīgajai dalībvalstij, nedz arī – attiecīgā gadījumā – minētajiem subjektiem nav iespējams katrā konkrētā gadījumā izlemt, kādus pasākumus piemērot (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 35. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

47 Šajā ziņā jāatgādina, ka Direktīvas 2015/849 II nodaļas "Klienta uzticamības pārbaude" 1.–3. iedaļā ir paredzēti trīs uzticamības pārbaudes pasākumu veidi, proti, standarta pasākumi, vienkāršotas pārbaudes pasākumi un pastiprinātas pārbaudes pasākumi. Šo pasākumu uzdevums ir novērst vai vismaz iespēju robežās apgrūtināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu un terorisma finansēšanu, šim nolūkam nosakot šķēršļus visās stadijās, kur būtu iespējams veikt šādas darbības, personām, kas nodarbojas ar nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju un terorisma finansēšanu (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 36. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

48 Attiecībā uz pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumiem jānorāda, ka šīs direktīvas 18. panta 1. punktā ir minētas noteiktas situācijas, kurās pastāv lielāks nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas risks un kurās dalībvalstis pieprasa atbildīgajiem subjektiem piemērot klientiem šādus uzticamības pārbaudes pasākumus, lai adekvāti pārvaldītu un mazinātu šo risku. Tādējādi šiem subjektiem šādi pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumi ir jāpiemēro it īpaši gadījumos, kad dalībvalstis vai atbildīgie subjekti ir identificējuši augstākus riskus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 37. punkts).

49 Līdz ar to šādos gadījumos pastiprinātas klienta uzticamības pārbaudes pasākumu piemērošana saskaņā ar pieeju, kas balstīta uz riska faktoru, nozīmē, ka dalībvalsts vai atbildīgais subjekts iepriekš identificē augstākus nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskus. Tātad minētajos gadījumos augstākas riska pakāpes noteikšana klientam un līdz ar to pastiprinātas uzticamības pārbaudes pasākumu veikšana attiecībā uz šo klientu nav automātiska (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 38. punkts).

50 Proti, Direktīvas 2015/849 22. apsvērumā ir norādīts, ka uz riska faktoru balstīta pieeja nav nepamatoti pieļaujošs risinājums dalībvalstīm un atbildīgajiem subjektiem, bet tā ietver uz pierādījumiem balstītas lēmumu pieņemšanas izmantošanu, lai efektīvāk vērstos pret nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas riskiem, ar kuriem saskaras Savienība un visi, kas tajā darbojas (spriedums, 2022. gada 17. novembris, *Rodl & Partner*, C-562/20, EU:C:2022:883, 71. punkts).

51 No tā izriet, ka personas iekļaušana *OFAC* sarakstā vai jebkurā citā tāda paša veida sarakstā, ko izveidojusi trešā valsts, var būt nozīmīgs riska faktors, kas kredītiestādei ir jāņem vērā, veicot nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas un terorisma finansēšanas riska individuālu novērtējumu. Tomēr Direktīvā 2015/849 nav paredzēts, ka, pastāvot šādam riska faktoram, kredītiestāde automātiski atsakās nodibināt darījuma attiecības ar personu, uz kuru attiecas šāda iekļaušana, bet tajā ir noteikts, ka kredītiestādei ir jāpiemēro pastiprinātas uzticamības pārbaudes pasākumi pēc tam, kad tā ir veikusi visu attiecīgo riska faktoru individuālu novērtējumu apstākļos, kas saistīti ar iecerētajām darījuma attiecībām.

52 Šajā ziņā – kā ģenerāladvokāts norādījis secinājumu 52. punktā – ir taisnība, ka pati maksājumu konta ar pamatfunkcijām būtība, kura funkcijas ir ierobežotas, samazina nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku, kas var būt saistīts ar tā atvēršanu.

53 Tomēr nevar izslēgt, ka pēc šāda novērtējuma kredītiestāde nonāk pie secinājuma, ka ar tās būtībai un lielumam samērīgiem pasākumiem tā nespēj efektīvi pārvaldīt ar darījumu attiecībām saistīto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku arī tad, ja paredzētās darījumu attiecības aprobežojas ar maksājumu konta ar pamatfunkcijām atvēršanu.

54 Tikai šādā gadījumā atteikums atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām varētu tikt pamatots ar Direktīvas 2014/92 16. panta 4. punktu.

55 Tādējādi šajā lietā iesniedzējtiesai būs jāizvērtē, vai attiecībā pret LH izteiktais atteikums atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām bija balstīts uz nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas riska individuālu novērtējumu, ņemot vērā visus atbilstošos faktorus, nevis tikai viņa iekļaušanu *OFAC* sarakstā, un vai *OTP* banka, veicot samērīgus pasākumus, varēja nodrošināt Direktīvas 2015/849 13. panta 1. punkta d) apakšpunktā minēto paredzēto darījuma attiecību nepārtrauktu uzraudzību šāda konta atvēršanas gadījumā.

56 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Direktīvas 2014/92 16. panta 4. punkts, lasot to kopsakarā ar Direktīvu 2015/849, jāinterpretē tādējādi, ka tas neļauj dalībvalstīm uzlikt kredītiestādēm pienākumu atteikt patērētājam atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām tikai tādēļ vien, ka šis patērētājs ir iekļauts to personu sarakstā, uz kurām attiecas trešās valsts noteikti ierobežojošie pasākumi, ja attiecīgā kredītiestāde nav individuāli novērtējusi ar iecerētajām darījuma attiecībām saistīto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku.

Par otro līdz ceturto jautājumu

57 Ņemot vērā uz pirmo jautājumu sniegto atbildi, uz otro līdz ceturto jautājumu nav jāatbild, jo tie ir uzdoti tikai gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša.

Par tiesāšanās izdevumiem

58 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/92/ES (2014. gada 23. jūlijs) par maksājumu kontu tarifu salīdzināmību, maksājumu kontu maiņu un piekļuvi maksājumu kontiem ar pamatfunkcijām 16. panta 4. punkts, lasot to kopsakarā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2015/849 (2015. gada 20. maijs) par to, lai nepieļautu finanšu sistēmas izmantošanu nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanai vai teroristu finansēšanai, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 648/2012 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/60/EK un Komisijas Direktīvu 2006/70/EK – redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 30. maija Direktīvu (ES) 2018/843 –,

jāinterpretē tādējādi, ka

tas neļauj dalībvalstīm uzlikt kredītiestādēm pienākumu atteikt patērētājam atvērt maksājumu kontu ar pamatfunkcijām tikai tādēļ vien, ka šis patērētājs ir iekļauts to personu sarakstā, uz kurām attiecas trešās valsts noteikti ierobežojošie pasākumi, ja attiecīgā kredītiestāde nav individuāli novērtējusi ar iecerētajām darījuma attiecībām saistīto nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas vai terorisma finansēšanas risku.

[Paraksti]